

Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului în România - opiniile elevilor -

Studiu sociologic la nivel național

Salvați Copiii
Save the Children Romania

Salvați Copiii
Save the Children Romania

Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului în România - opiniile elevilor -

Studiu sociologic la nivel național

Autor:

Ciprian Grădinaru, Sociolog, Organizația Salvați Copiii

Coordonarea cercetării:

Manole Mihaela, Manager program, Organizația Salvați Copiii

Consultanță științifică:

Roxana Paraschiv, Manager program, Organizația Salvați Copiii

Organizația Salvați Copiii mulțumește Ministerului Educației Naționale, inspectoratelor școlare și școlilor care au sprijinit derularea studiului.

Echipa de cercetare mulțumește filialelor Salvați Copiii implicate în culegerea datelor. Copiilor care au participat la acest studiu le sunt adresate mulțumiri speciale.

Organizația Salvați Copiii România

Intr. Ștefan Furtună nr. 3,
sector 1, cod 010899
București, România
www.salvaticopiii.ro

Această publicație este protejată de drepturile de autor, dar poate fi reprodusă prin orice mijloace, gratuit, fără permisiune prealabilă, în scopuri didactice, dar nu pentru revânzare. Pentru reproducere în orice alte condiții, este nevoie de permisiunea prealabilă în scris a Salvați Copiii România și poate fi percepută o taxă.

Cuprins:

Cuvânt înainte	4
Scopul și obiectivele studiului	6
Metodologia cercetării	7
Rezultatetele cercetării	
1. Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului.....	8
Cunoașterea drepturilor copilului	8
Cele mai importante drepturi, în opinia copiilor.....	8
Respectarea drepturilor copilului.....	10
2. Discriminare și contexte ale discriminării.....	13
Spațiul social.....	13
Spațiul personal.....	16
Toleranța părinților, în percepția copiilor	18
3. Participarea copiilor la activitățile casnice	20
4. Nivelul de informare cu privire la situațiile de risc.....	21
5. Reprezentarea elevilor	24
6. Consultarea elevilor în cadrul școlii și familiei.....	25
7. Accesarea serviciilor de consiliere școlară	26
8. Opinii cu privire la dezvoltarea personală.....	27
9. Bugetul personal și cheltuirea acestuia.....	30
Concluzii și recomandări	
Principalele concluzii ale cercetării	31
Recomandări	33
Anexa 1 – Chestionar.....	34

Cuvânt înainte

România a fost printre primele state care au aderat la Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989, de Adunarea Națiunilor Unite. Țara noastră a ratificat Convenția în septembrie 1990, iar implementarea drepturilor copilului este detaliată în numeroase acte normative, un loc central ocupându-l Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului republicată.

O importantă componentă a activității Organizației Salvați Copiii este dată de monitorizarea situației drepturilor copilului. *Conținutul Convenției trebuie făcut cunoscut, prin mijloace active și adecvate, tuturor adulților și copiilor*, se impune în articolul 42 al Convenției, iar prin demersurile noastre de cercetare, încercăm să vedem în ce măsură copiii din România își cunosc drepturile. Totodată, ne interesează să aflăm și ce opinii au copiii despre respectarea și aplicarea drepturilor lor. Urmărim activ evoluțiile înregistrate cu privire la aceste aspecte, analizând date și statistici existente, dar și derulând diferite studii.

Pentru cercetarea de față, am reluat metodologia folosită într-un demers similar din anul 2006, acest lucru permițând atât redarea opiniei elevilor cu privire la drepturile lor, cât și analizarea principalelor evoluții survenite în această perioadă.

Ne dorim ca raportul de față să contribuie la înțelegerea impactului activităților desfășurate în domeniul drepturilor copilului și, mai mult decât atât, să fie utilizat, de toți factorii relevanți, pentru planificarea viitoarelor acțiuni, menite să conducă la o mai bună cunoaștere și aplicare a drepturilor copilului în țara noastră.

Gabriela Alexandrescu,

Președinte Executiv

Organizația Salvați Copiii

Scopul și obiectivele studiului

Studiul de față a pornit de la nevoia de actualizare a datelor sociale cu privire la modul în care drepturile copiilor sunt respectate. În această cercetare, s-a pornit de la rezultatele unui studiu omonim (care a folosit aceiași indicatori), derulat de Organizația Salvați Copiii în anul 2006¹.

Demersul de cercetare a urmărit mai multe dimensiuni, la nivel de obiective specifice:

- i. identificare modului în care copiii își definesc principalele drepturi;
- ii. măsurarea importanței acordate de copii drepturilor lor;
- iii. stabilirea măsurii în care principalele categorii de drepturi ale copiilor sunt respectate, potrivit opiniei copiilor (*de a fi tratați în mod egal, de a se exprima liber, de a forma organizații, de a nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școala, de a locui alături de părinții lor, de a fi informați, de a avea acces la educație, la timp liber, de a nu fi victime ale abuzului sexual, fizic și traficului de persoane*);
- iv. descrierea percepției copiilor cu privire la discriminare și analiza contextelor sociale de manifestare a acesteia;
- v. măsurarea nivelului de implicare a copiilor în activitățile casnice;
- vi. măsurarea nivelului de informare a copiilor cu privire la abuz, exploatare sexuală, exploatare prin muncă, prevenirea consumului de droguri etc.;
- vii. măsurarea nivelului de informare a copiilor cu privire la persoanele / instituțiile cărora ar trebui să se adreseze în caz de abuz sau exploatare;
- viii. descrierea percepției elevilor cu privire la instituția consiliului elevilor și a consilierului școlar;
- ix. descrierea percepției elevilor cu privire la modul în care școala contribuie la dezvoltarea lor;
- x. identificare modului în care copiii își folosesc sursele de venit.
- xi. conturarea unui profil social al copiilor aflați în risc de abuz / exploatare.

¹ Organizația Salvați Copiii, Opinii ale elevilor privind importanța și respectarea drepturilor copilului în România, București, Edit. Model M, 2007.

Metodologia cercetării

Studiul de față este fundamentat pe o metodologie de cercetare de tip cantitativ, respectiv ancheta pe bază de chestionar anonim auto-completat.

Grupul țintă a cercetării a fost alcătuit din elevi, care urmează studii de tip gimnazial și liceal.

Eșantionul ales a fost de tip stratificat, probabilist, trisadial și a avut drept criterii de stratificare regiunile de dezvoltare (Nord – Est, Sud – Est, Sud, Sud – Vest, Vest, Nord – Vest, Centru, București – Ilfov), mediul de rezidență (urban – rural) și ciclul de studiu (gimnazial și liceal).

Volumul eșantionului a fost de 1152 de persoane și este reprezentativ la nivel național, pentru populația grupului țintă, cu eroare tolerată de +/- 3% la un nivel de încredere de 95%. Selecția localităților, a unităților de învățământ și a claselor a fost aleatorie, iar chestionarul auto-completat.

Datele au fost culese în perioada noiembrie 2012 – februarie 2013.

Chestionarul adresat copiilor poate fi găsit în anexa acestui raport de cercetare.

Datele au fost analizate prin procedee specifice statisticii descriptive sau inferențiale.

1. Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului

Cunoașterea drepturilor copilului

Identificarea modului în care elevii își definesc principalele drepturi a fost făcută pornind de la o întrebare deschisă, prin care aceștia au fost rugați să dea trei exemple de drepturi ale copiilor, ierarhizate în funcție de importanța lor.

Majoritatea, adică 72% dintre elevi, menționează trei drepturi, 7% doar 2 drepturi și 4% un singur drept. Îngrijorător este că 16% din totalul elevilor nu au menționat nici măcar un drept.

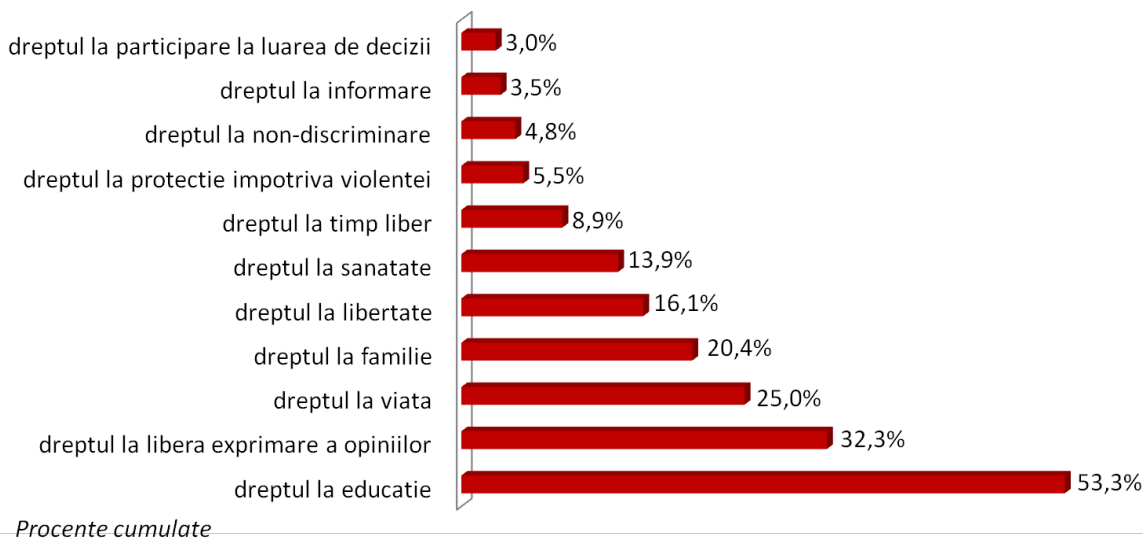
Comparativ cu rezultatele din 2006 ale cercetării omonime², se remarcă o scădere a nivelului de informare a elevilor cu privire la drepturile lor. Astfel, dacă în 2006, aproximativ 86% dintre elevi menționaseră trei drepturi ale copiilor, în 2013 procentul a scăzut la 72%. În ceea ce privește proporția celor care nu au numit niciun drept, constatăm o creștere îngrijorătoare, de la aproape 7% în 2006, la 16% în 2013.

Cele mai importante drepturi, în opinia copiilor

Pentru analiză, drepturile oferite ca exemplu de către elevi au fost grupate în categorii. Dreptul la educație, regăsit în numeroase formulări ale copiilor (dreptul de a fi educat, de a învăța gratuit, de a studia unde vrea, de a fi liber să învețe etc.) ocupă, după cumularea opiniilor (toate cele trei variante de răspuns), primul loc între categoriile rezultate, cu aproximativ 53% dintre răspunsuri. În ordinea frecvenței de apariție, urmează dreptul la viață (25%), dreptul la familie (20%), dreptul la libertate (16%), sănătate (14%), timp liber (9%), protecție împotriva violenței (6%), non-discriminare (5%), informare (4%) și participare la luarea de decizii (3%).

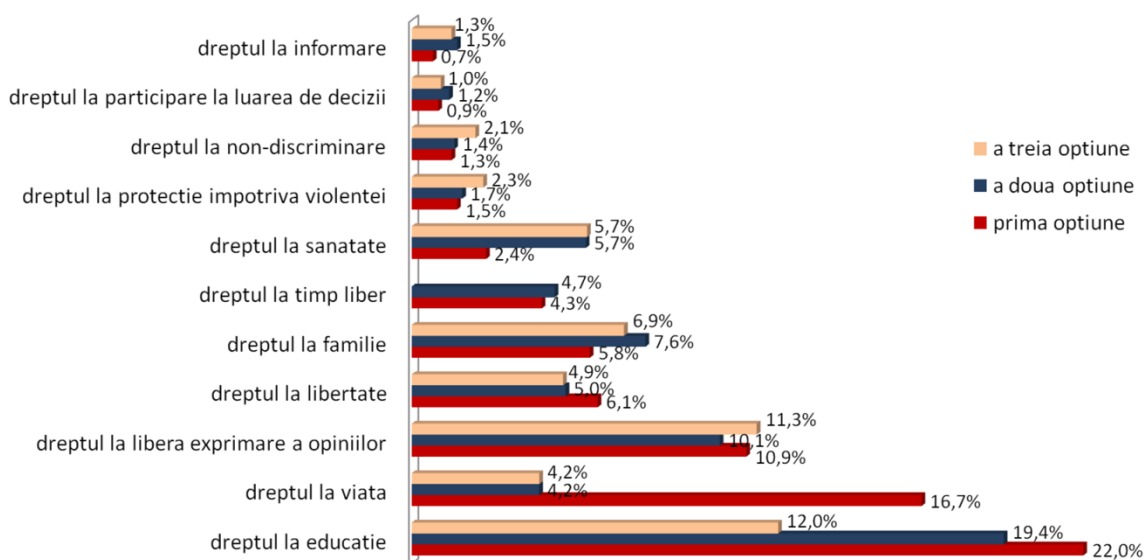
² Organizația Salvați Copiii, idem.

Care sunt, după părerea ta, cele mai importante drepturi pe care ar trebui să le aibă un copil?

Analizând răspunsurile din perspectiva ierarhiei acestora, dreptul la educație reprezintă 22 de procente la nivel de primă opțiune, fiind urmat de dreptul la viață (17%) și dreptul la exprimarea opiniilor (11%). La nivel de a doua opțiune, 22% dintre respondenți indică dreptul la educație, urmat de dreptul la exprimare liberă a opiniilor (10%) și dreptul la familie (7%):

Care sunt, după părerea ta, cele mai importante drepturi pe care ar trebui să le aibă un copil?

Respectarea drepturilor copilului

Participanții la studiu au fost rugați să evalueze măsura în care sunt respectate 11 categorii de drepturi. Analiza răspunsurilor copiilor permite clasificarea acestora pe trei niveluri:

1. **primul nivel**, cu o pondere de peste 80% a copiilor care apreciază că sunt respectate în mare și foarte mare măsură drepturile la: a locui alături de părinții lor - 89,6%, de a avea acces la educație - 89,3%, la informare - 87,7%, la timp liber și recreere - 83,8%;
2. **al doilea nivel**, cu o pondere de peste 60% a copiilor care apreciază că sunt respectate în mare și foarte mare măsură drepturile de: a fi tratați în mod egal - 72,8%, a nu fi victime ale traficului de copii - 72,8%, a nu fi victime ale abuzului sexual - 71,3%, a se exprima liber, de a avea o opinie - 70,4%, a nu fi victime ale violenței, abuzului fizic - 68,8%, a nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școala - 63,4%;
3. **la un ultim palier**, cu o pondere sub 60% din totalul răspunsurilor, se află dreptul de a-și forma organizații care să le reprezinte interesele - 54,9%.

Analizând datele din perspectiva variabilelor socio-demografice, putem afirma că există diferențe semnificative statistic, la un nivel de încredere de 95%, în următoarele cazuri:

CATEGORIE DE DREPTURI	GEN	MEDIU DE REZIDENȚĂ	SITUAȚIE ȘCOLARĂ
<i>Dreptul de a fi tratați în mod egal</i>	băieții în mai mare măsură	nu există diferențe semnificative	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul copiilor de a se exprima liber, de a avea o opinie</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a-și forma organizații care să le reprezinte interesele</i>	băieții în mai mare măsură	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școala</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a nu fi victime ale abuzului sexual</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a nu fi victime ale traficului de copii</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a nu fi victime ale violenței, abuzului fizic</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a locui alături de părinții lor</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul la informare</i>	nu există diferențe semnificative	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul de a avea acces la educație</i>	fetele în mai mare măsură	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură
<i>Dreptul la timp liber și recreere</i>	fetele în mai mare măsură	rural, în mai mică măsură.	elevii cu rezultate bune la învățătură, în mai mare măsură

Având în vedere mediul de rezidență, se constată diferențe semnificative statistic în modul în care copiii apreciază că le sunt respectate majoritatea categoriilor de drepturi testate, astfel, elevii din mediul rural apreciază că le sunt încălcate drepturile într-o măsură mai mare decât cei din mediul urban.

Din perspectiva rezultatelor la învățătură, copiii cu rezultate bune apreciază într-o mai mare măsură că le sunt respectate drepturile.

Luând în calcul variabila gen, băieții afirmă că le sunt respectate într-o măsură mai mare dreptul de a fi tratați în mod egal și de a forma organizații care să le reprezinte interesele, iar fetele dreptul de a avea acces la educație și cel la timp liber și recreere.

Comparativ cu datele obținute prin studiul similar desfășurat de Organizația Salvați Copiii în anul 2006, se remarcă o evoluție pozitivă a respectării drepturilor copiilor (în opinia acestora), cu un maxim în cazul dreptului de a fi tratați în mod egal (creștere cu 16,8 procente comparativ cu 2006), a celui de a se exprima liber (creștere cu 16,6%), de a-și forma organizații care să le reprezinte interesele (creștere cu 11,9%), de a nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școală (creștere cu 11,1%).

În ce măsură următoarele categorii de drepturi ale copiilor sunt respectate în momentul de față la tine în localitate	Mare și foarte mare măsură		Evoluție 2013 - 2006	Mică măsură sau deloc		Evoluție 2013 - 2006
	2013	2006		2013	2006	
<i>Dreptul de a fi tratați în mod egal</i>	👉 72,8%	👎 56,1%	16,8%	👉 27,2%	👎 41,7%	-14,5%
<i>Dreptul copiilor de a se exprima liber, de a avea o opinie</i>	👉 70,4%	👎 53,8%	16,6%	👉 29,6%	👎 43,7%	-14,1%
<i>Dreptul de a-și forma organizații care să le reprezinte interesele</i>	👎 54,9%	👎 43,0%	11,9%	👎 45,2%	👎 53,8%	-8,6%
<i>Dreptul de a nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școala</i>	👉 63,4%	👎 52,3%	11,1%	👉 36,5%	👎 45,1%	-8,6%
<i>Dreptul de a nu fi victime ale abuzului sexual</i>	👉 71,3%	👉 61,2%	10,1%	👉 28,7%	👉 36,7%	-8,0%
<i>Dreptul de a nu fi victime ale traficului de copii</i>	👉 72,8%	👉 60,0%	12,8%	👉 27,2%	👉 36,8%	-9,6%
<i>Dreptul de a nu fi victime ale violenței, abuzului fizic</i>	👉 68,8%	👉 58,6%	10,2%	👉 31,2%	👉 38,4%	-7,2%
<i>Dreptul de a locui alături de părinții lor</i>	✅ 89,6%	✅ 83,5%	6,1%	✅ 10,4%	✅ 13,5%	-3,1%
<i>Dreptul la informare</i>	✅ 87,7%	✅ 79,2%	8,5%	✅ 12,3%	✅ 17,5%	-5,2%
<i>Dreptul de a avea acces la educație</i>	✅ 89,3%	✅ 85,8%	3,5%	✅ 10,8%	✅ 10,9%	-0,1%
<i>Dreptul la timp liber și recreere</i>	✅ 83,8%	✅ 77,4%	6,4%	✅ 16,2%	✅ 18,8%	-2,6%

* Se citește: Dreptul copiilor de a fi tratați egal a crescut de la 56,1% în 2006 la 72,8% în 2013, fiind cu 16,8 puncte procentuale mai mare în 2013 (calculat ca diferență).

2. Discriminare și contexte ale discriminării

Nivelul de toleranță, respectiv discriminare a fost măsurat prin raportare (de acord, indiferent și împotriva) la faptul ipotetic de a avea un coleg rom, un coleg cu dizabilități fizice, un coleg cu dizabilități mintale ușoare, un coleg seropozitiv și un coleg care locuiește într-un centru de plasament. Dimensiunile la care acești indicatori au fost măsurați sunt reprezentate de spațiul personal (coleg de bancă) și spațiul social (coleg de clasă). A mai fost testată percepția copiilor cu privire la opinia părinților („părinții tăi ce părere ar avea dacă tu ai avea un coleg din categoriile de mai sus”) pentru a se testa nivelul de asociere între opiniile copiilor și familia de proveniență.

Există în cazul tuturor indicatorilor testați o puternică asociere între opiniile copiilor cu privire la a avea colegi care să se afle în situațiile descrise mai sus **și modul în care copiii afirmă că ar reacționa părinții lor în cazurile acestea.**³ Altfel spus, discriminarea este un comportament învățat în familie.

În ceea ce privește nivelurile de toleranță, respectiv discriminare, există diferențe semnificative statistic comparativ cu variabilele sociodemografice testate (gen, mediu de rezidență, ciclul de școlarizare), nivelurile de asociere sunt mai degrabă slabe sau moderate. Totuși, putem afirma că:

- Fetele sunt mai tolerante, comparativ cu băieții;
- Copiii din mediul rural sunt mai toleranți, comparativ cu cei din mediul urban.

Spațiul social

Spațiul social, în sens de distanță socială utilizată în interacțiunile superficiale⁴ a fost definit de acest studiu ca spațiul clasei. Este adevărat, în acest spațiu apar și interacțiuni ce țin de distanța personală, însă acestea țin de opțiunea subiectului. Totuși, cel puțin la

³ Valorile testului gamma sunt în cazul celor 4 variabile testate peste 0.8, la un nivel de semnificație de 99%.

⁴ Distanța socială este mai mare decât distanța personală (considerată, în general, de o lungime de braț), dar mai mică decât cea a interacțiunilor publice (peste 3 metri).

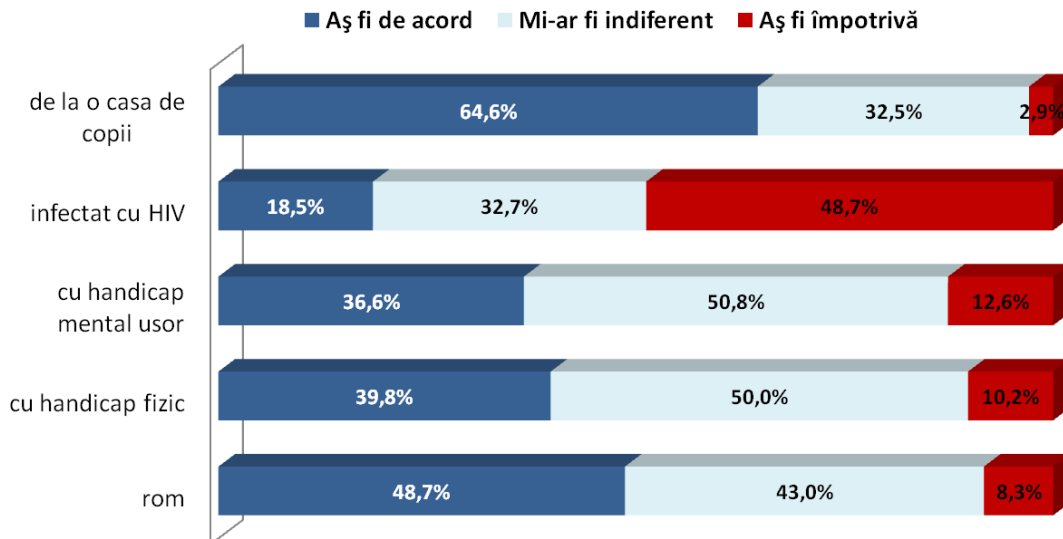
nivel superficial, copilul are interacțiuni cu toți membrii acestui spațiu formal (colegii de clasă), interacțiuni pe care nu le poate evita cu ușurință.

Participanții la cercetare au fost întrebați ce părere ar avea dacă, printre colegii de clasă, s-ar afla copii din categoriile enumerate anterior.

Astfel, se remarcă nivelul foarte scăzut de toleranță cu privire la persoanele seropozitive, aproximativ jumătate dintre elevii respondenți afirmând că nu ar fi de acord să aibă un coleg de clasă seropozitiv. Din perspectiva variabilelor gen, ciclul de studii și mediu de rezidență, se observă ca nivelurile cele mai mari de intoleranță se întâlnesc în cadrul băieților, din ciclul gimnazial și care locuiesc în mediul urban.

În cazul celorlalte categorii testate, 13% dintre copii afirmă că nu ar fi de acord să aibă un coleg de clasă cu dizabilitate mintală ușoară, 10% nu doresc un coleg cu dizabilități fizice, iar 3% un copil care provine dintr-o instituție de plasament.

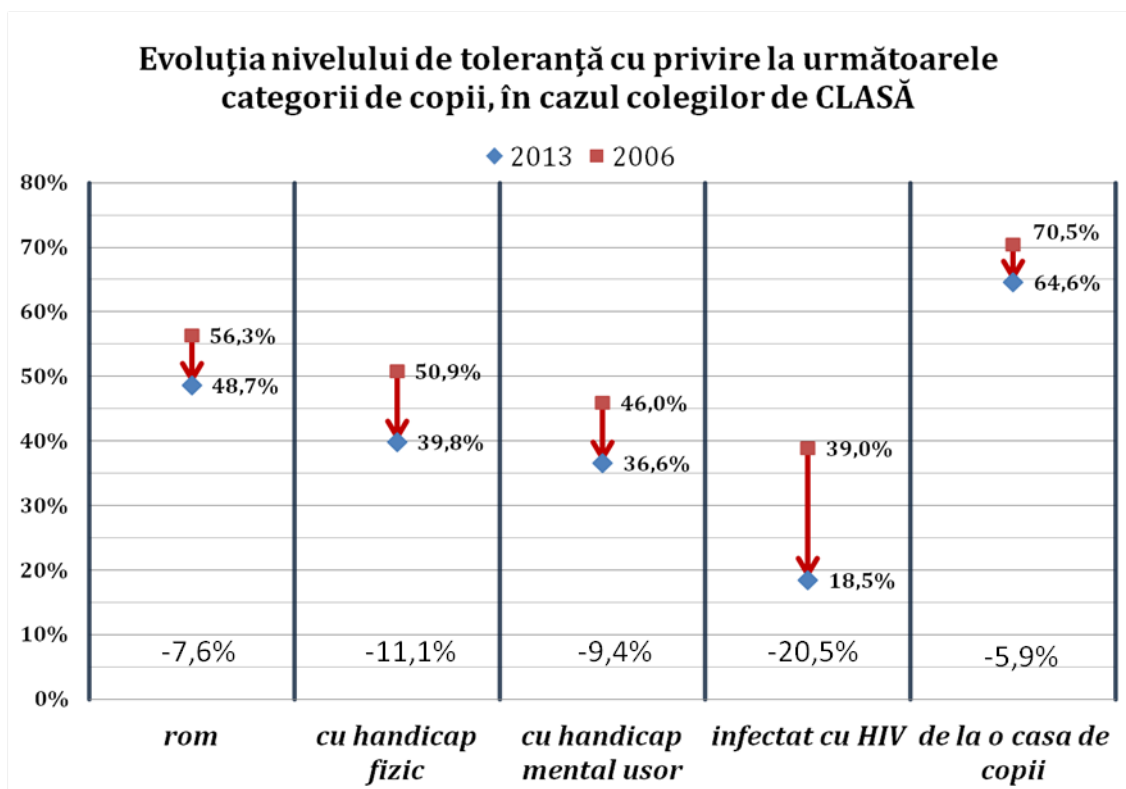
Ce părere ai avea dacă s-ar întâmpla ca printre colegii de clasă să fie un copil...?

Comparativ cu datele obținute în 2006⁵, se remarcă o scădere a nivelurilor de toleranță în cazul tuturor categoriilor testate, cu un maximum în cazul copiilor seropozitivi, respectiv 20,5%. Altfel spus, dacă în 2006, 39% dintre copii spuneau că ar fi de acord să aibă un

⁵ Organizația Salvați Copiii, idem.

coleg de clasă seropozitiv, în 2013, procentul acestora a scăzut la 18.5%. Explicațiile pentru acest fapt ar putea fi multiple, fapt ce face necesară cercetarea calitativă a fenomenului. Totuși, din discuțiile avute cu persoane implicate în protecția drepturilor persoanelor seropozitive, una din posibilele motive pentru scăderea nivelului de toleranță o reprezintă lipsa sau numărul foarte mic al campaniilor de informare / conștientizare din ultimii ani, indiferent că vorbim de campanii media sau campanii desfășurate în școli.

Se remarcă o scădere a nivelului de acceptare (varianta de răspuns “aș fi de acord”) în cadrul tuturor dimensiunilor măsurate, cu un maxim de 20,5% în cazul copiilor seropozitivi și un minim de 5,9% în cazul copiilor care provin dintr-o instituție de protecție.

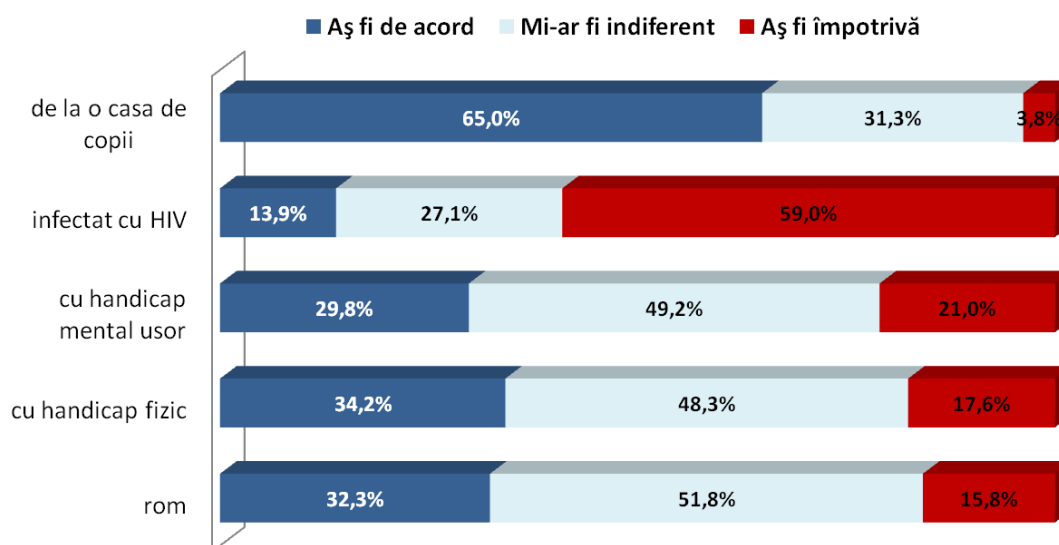
Spațiul personal

Spațiul personal, care constituie distanța obișnuită în interacțiunile cotidiene dintre prieteni și cunoștințe,⁶ a fost considerată în acest studiu ca distanța între colegii de bancă. Comparativ cu gradul de toleranță de la nivelul spațiului social, valorile întâlnite în cazul spațiului personal sunt mai scăzute, astfel:

- 14% dintre copii afirmă că ar fi de acord să aibă un coleg de bancă infectat cu HIV, 27% că le-ar fi indiferent și 59% că ar fi împotriva (comparativ cu aproximativ 19% care afirmă că sunt de acord să fie colegi de clasă cu un copil în această situație);
- 32% dintre copii afirmă că ar fi de acord să stea cu un copil de etnie romă în bancă, 16% că ar fi împotriva acestui fapt, iar aproximativ 52% spun că situația le-ar fi indiferentă (comparativ cu procentul de aproape 49 în cazul elevilor care ar fi de acord să aibă un copil rom în clasă);
- Niveluri mai scăzute ale toleranței (prin raportare la cele care caracterizează spațiul social) se întâlnesc și în cazul celorlalte dimensiuni testate, astfel, 34% dintre elevi afirmă că ar fi de acord să aibă un coleg de bancă cu dizabilități fizice (față de aproape 40%, în situația în care colegul ar fi fost de clasă), iar 30% dintre copii spun că ar fi de acord cu un coleg de bancă cu dizabilități mintale ușoare (comparativ cu aproape 37%, în cazul în care colegul ar fi fost de clasă).

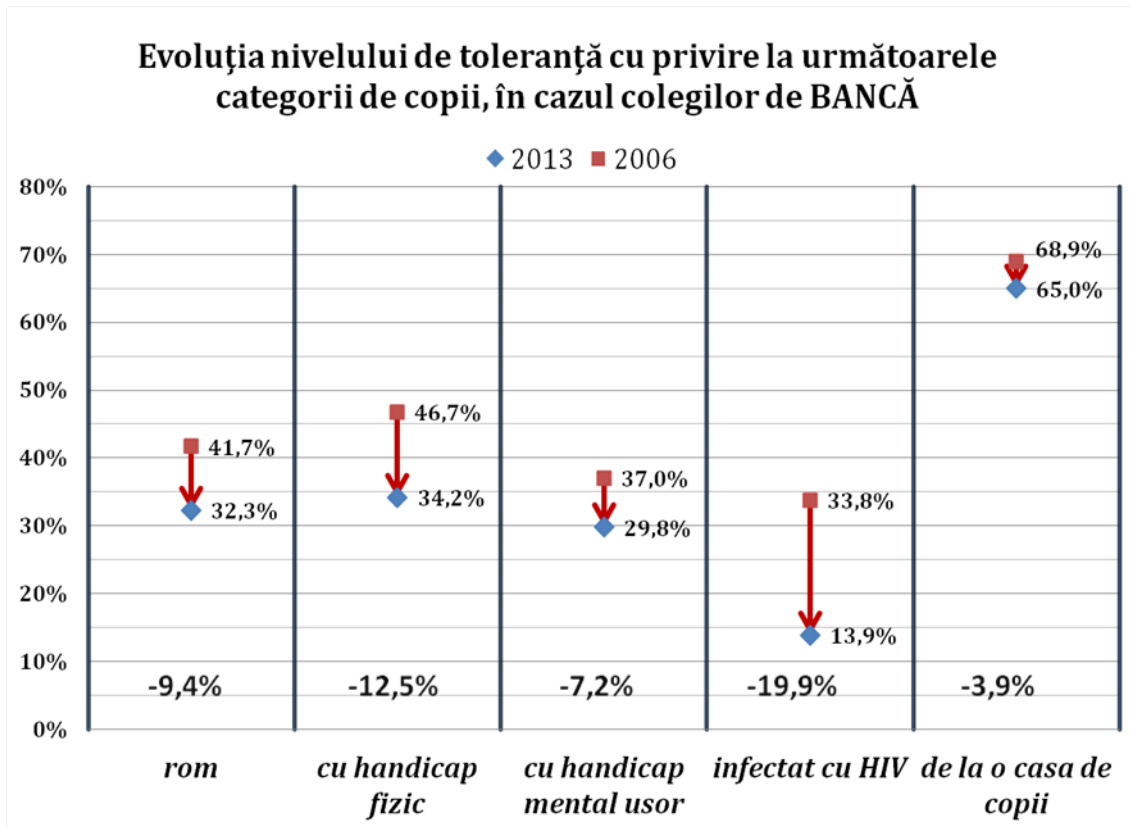
⁶ Distanța personală este considerată, în general, de o lungime de braț.

Ce părere ai avea dacă colegul tău de bancă ar fi un copil...?

Analizând participarea elevilor la diferite activități de informare, se observă, în rândul elevilor care au participat la cursuri de educație sexuală, un nivel mai crescut de toleranță față de copiii cu HIV (a se vedea pagina 22 pentru mai multe detalii).

Comparativ cu datele obținute prin studiul din anul 2006, tendința de scădere a nivelurilor de toleranță se păstrează și în cazul spațiului personal (după cum remarcăm și în cazul celui social), cu un maximum de aproape 20 de procente în ceea ce privește acceptarea unui coleg de bancă infectat cu HIV (în scădere de la 34 la 14 procente) și un minimum în cazul copiilor care provin din instituții de protecție, cu o scădere de la 69 la 65%.

Se remarcă o scădere a nivelului de acceptare (varianta de răspuns "aș fi de acord") în cadrul tuturor dimensiunilor măsurate, cu un maxim de 19,9% în cazul copiilor seropozitivi și un minim de 3,9% în cazul copiilor care provin dintr-o instituție de protecție.

Toleranța părinților, în percepția copiilor

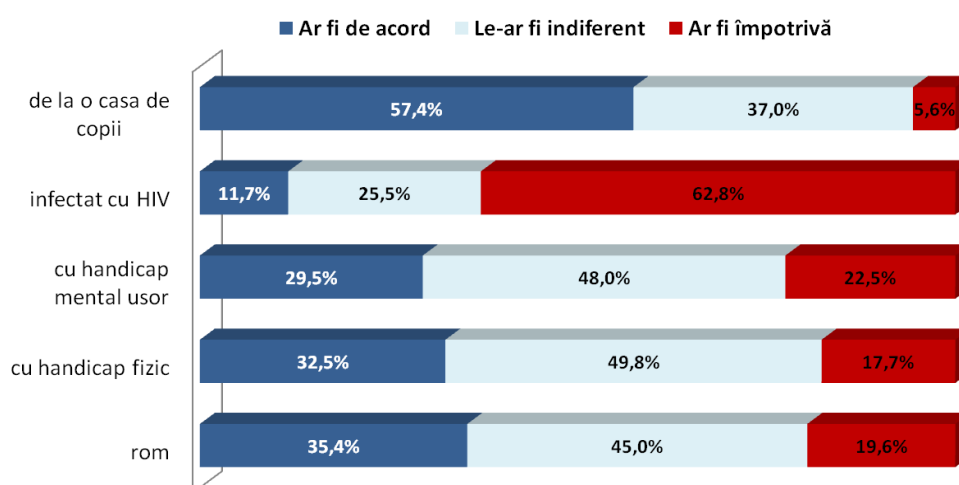
Întrebați dacă părinții lor ar fi de acord ca ei să aibă un coleg de bancă care provine dintr-o instituție de protecție, infectat cu HIV, cu dizabilitate mintală ușoară, cu dizabilitate fizică sau rom, copii participanții la cercetare răspund astfel:

- 12% dintre copii afirmă că părinții lor ar fi de acord ca ei să fie colegi de bancă cu un copil care este infectat cu HIV - în timp ce 14% dintre aceștia spuneau ei înșiși că ar fi de acord cu acest fapt. În același timp, 82,6% dintre copiii care afirmă că părinții lor ar fi împotriva ca ei să aibă coleg de bancă infectat cu HIV (63% din total eșantion) spun că și ei înșiși ar fi împotriva și doar 3,8% ar ca fi de acord.

Diferențele de mai sus sunt semnificative statistic (“nu au apărut din întâmplare”) la un nivel de încredere de 99%⁷.

- Aproximativ unul din trei copii afirmă că părinții săi ar fi de acord ca el să fie coleg de bancă cu un copil cu dizabilitate mintală ușoară, cu dizabilitate fizică sau de etnie romă.
- Peste jumătate dintre copii afirmă că părinții lor nu ar avea nimic împotriva dacă colegul lor de bancă ar proveni dintr-o instituție de plasament.

Părinții tăi ce părere ar avea dacă tu ai avea coleg de bancă un copil....?

Comparând cele două categorii de răspunsuri, ce spun copiii despre ei și ce consideră aceștia că ar crede părinții lor, se observă că participanții la studiu atribuie niveluri mai scăzute de toleranță familiei, comparativ cu persoana proprie.

⁷ Valoarea nivelului de corelație gamma este de 0.84, ceea ce se traduce într-o asociere pozitivă puternică între cele două variabile.

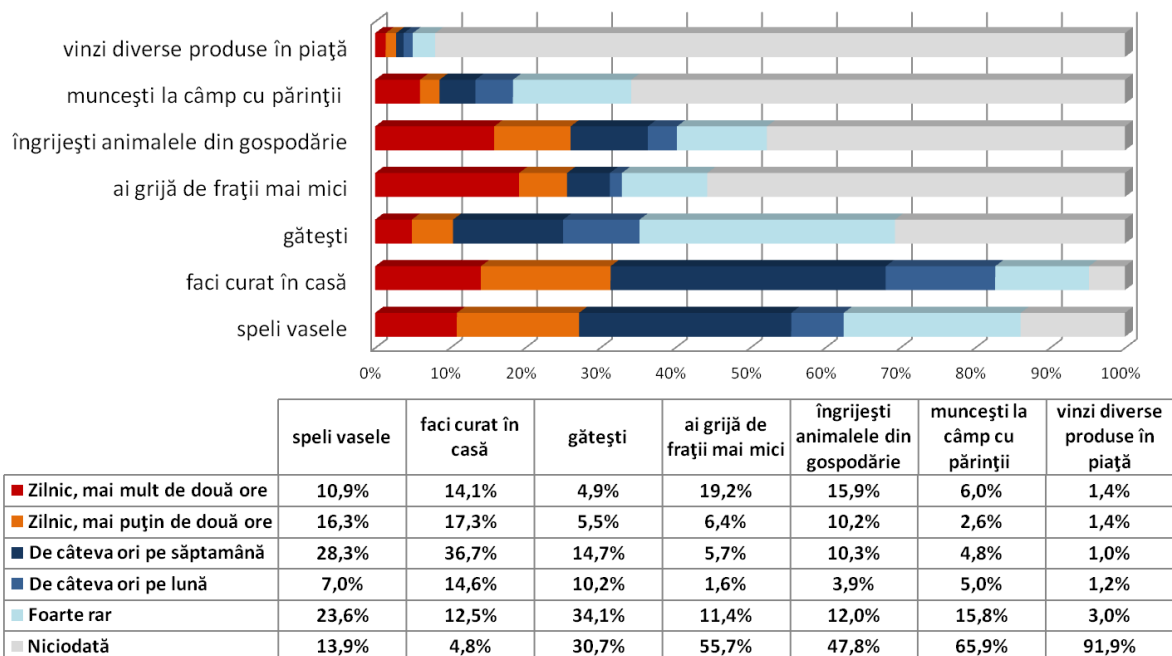
3. Participarea copiilor la activitățile casnice

Referindu-se la treburile casnice, **principalele activități la care copiii menționează că participă** sunt curățenia (cel puțin o dată pe săptămână, 68,1%) și spălatul vaselor (cel puțin o dată pe săptămână, 55,5%).

Din perspectiva variabilei gen, se remarcă diferențe semnificative statistic între participarea copiilor la treburile casnice, fetele afirmând într-o pondere mai mare că spală vasele, fac curat în casă sau gătesc. Pe de altă parte, băieții spun într-o măsură semnificativ mai mare că au grijă de animale sau lucrează la câmp.

Având în vedere mediul de rezidență, copiii din rural afirmă că participă în procente semnificativ mai mari la activitățile casnice: îngrijirea animalelor din gospodărie, spălatul vaselor, curățenie în casă, îngrijirea fraților mai mici, lucru la câmp sau vânzarea diferitelor produse la piață.

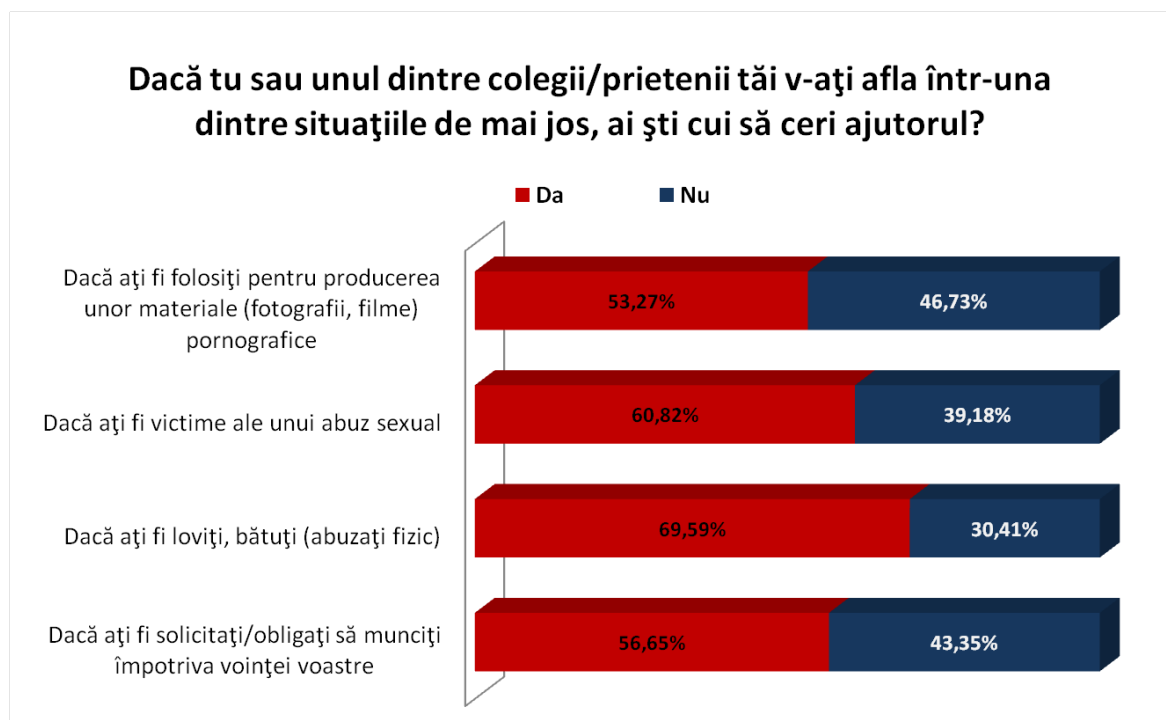
Uneori se întâmplă ca părinții să ceară ajutor de la copiii lor pentru diverse activități în casă sau în afara casei. Ție cât de des ți se întâmplă să...?

Comparativ cu anul 2006, participarea copiilor la treburile casnice a înregistrat unele modificări, dar nu semnificative.

4. Nivelul de informare cu privire la situațiile de risc

Aproape jumătate dintre copii nu ar ști cui ar trebui să se adreseze în cazul în care ar fi folosiți pentru producerea unor materiale pornografice sau ar fi exploatați prin muncă. În cazul abuzului sexual, 39% dintre respondenți nu ar ști cui să se adreseze, iar 30% nu ar ști ce să facă dacă ar fi abuzați fizic.

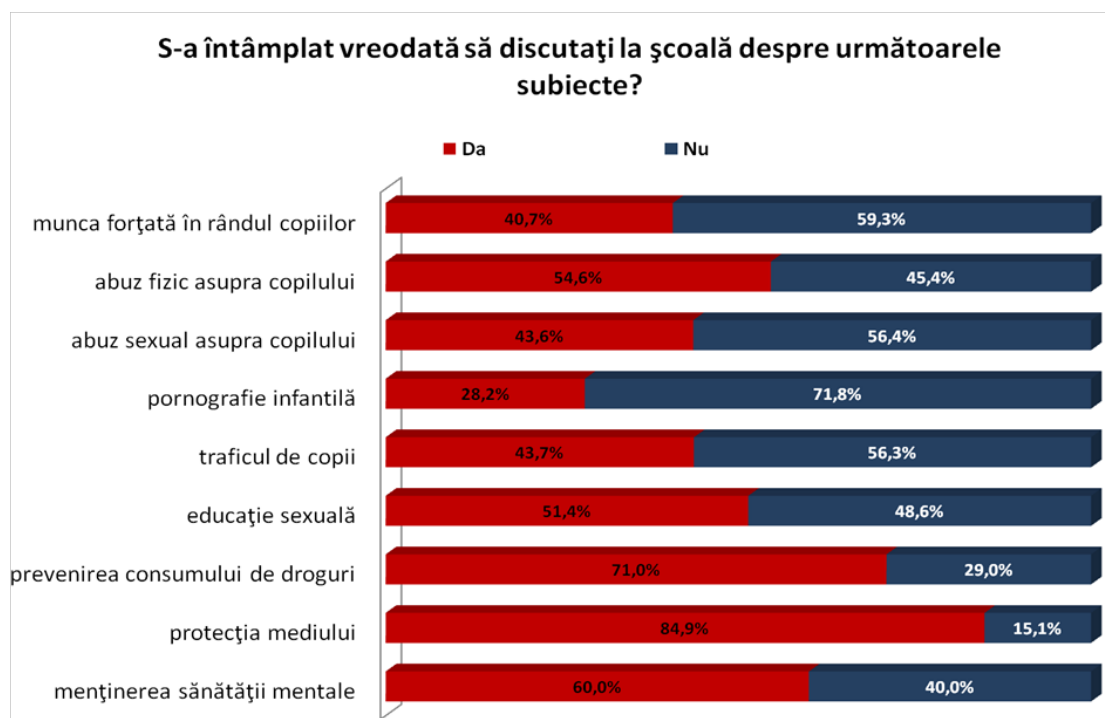

Întrebați cui ar cere ajutorul, copiii care au răspuns afirmativ la întrebarea de mai sus, menționează, de regulă, aceleași tipuri de instituții, pe primele locuri fiind familia, poliția și protecția copilului. Remarcăm că, dacă în cazul exploatării prin muncă, majoritatea copiilor s-ar adresa familiei, în celelalte situații de abuz (sexual sau fizic), cea mai mare parte dintre aceștia afirmă că s-ar adresa poliției. Trebuie menționat că, dintre elevii care au răspuns că ar ști cui să ceară ajutorul, aproximativ 15% nu pot menționa / nu menționează nicio instituție căreia s-ar adresa în caz de abuz.

Din perspectiva tipurilor de abuz, există diferențe semnificative statistic prin raportarea lor la variabile socio-demografice, astfel:

- i. **abuz sexual**, datele diferă semnificativ din perspectiva genului și a ciclului de studiu. Astfel, fetele sunt mai informate comparativ cu băieții, iar elevii din liceu sunt mai informați comparativ cu cei din școala generală;
- ii. **folosirea copiilor pentru producerea materialelor pornografice**, datele diferă din perspectiva genului, fetele fiind mai informate, și a mediului de rezidență, copiii din mediul urban afirmând într-o măsură mai mare că ar ști cui să se adreseze dacă ar fi victima unui abuz de acest gen.

Nivelurile scăzute de cunoștințe cu privire la instituțiile / persoanele cărora ar trebui să li se adreseze în caz de abuz sunt corelate cu niveluri scăzute de informare în școală. Astfel, doar 28% dintre respondenți afirmă că au primit informații cu privire la folosirea copiilor în scopul pornografiei infantile, 44% despre traficul de copii și tot 44% despre modalitatea de reacție în cazul în care ar fi victimele unui abuz sexual.

Comparativ cu datele obținute în 2006, nu s-au înregistrat diferențe cu privire la cunoașterea modalităților de răspuns la diferite situații de abuz. Pe de altă parte, au crescut, față de 2006, activitățile de informare cu privire la protecția mediului și menținerea sănătății mintale, însă au scăzut cele cu privire la educație sexuală, abuz fizic asupra copiilor, traficul de copii sau folosirea copiilor la producerea materialelor pornografice.

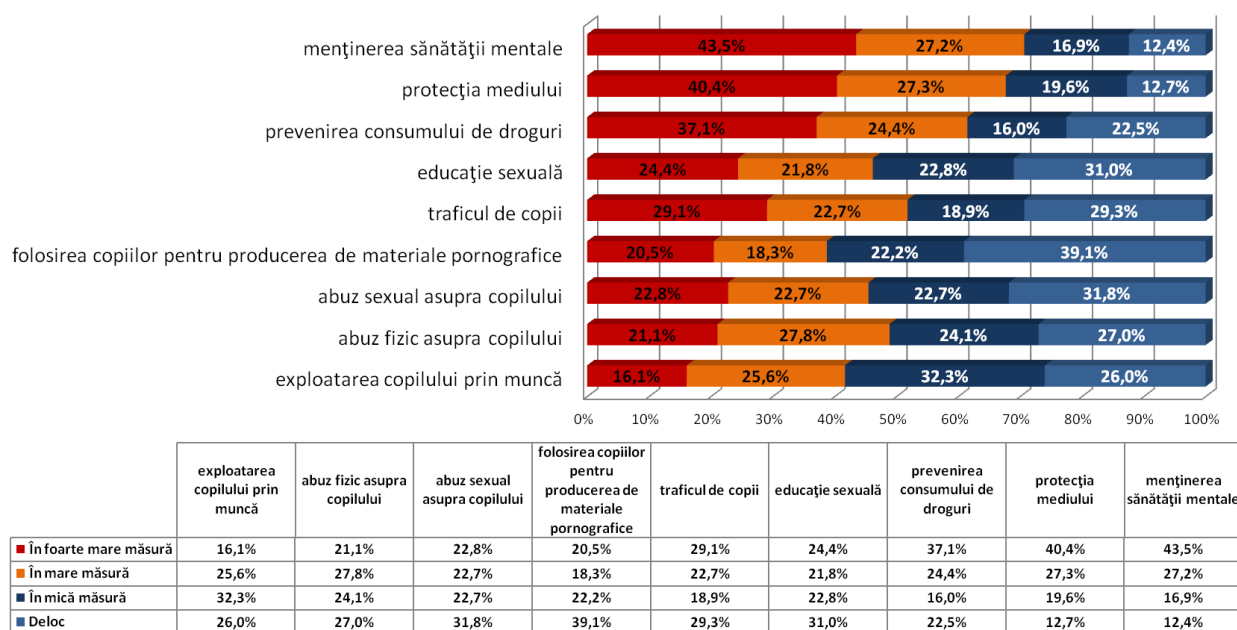
Analizând legătura dintre nivelul de informare și cel de toleranță, observăm că există diferențe semnificative statistic între răspunsuri. Astfel, copiii care au participat la cursuri de educație sexuală afirmă într-o măsură mai mare că ar fi de acord să aibă un coleg de bancă seropozitiv.

Nivelul de informare a copiilor cu privire la riscurile la care pot fi expuși	De către cine au fost informați				Evoluția comparativ cu 2006 *
	Colegi	Profesorul diriginte	Alți profesori	Persoane din afara școlii	
Protecția mediului	15,2%	48,7%	45,8%	13,5%	7,6%
Prevenirea consumului de droguri	16,2%	47,2%	30,2%	27,9%	-6,4%
Menținerea sănătății mentale	13,2%	43,7%	36,4%	19,7%	6,1%
Abuz fizic asupra copilului	21,6%	47,1%	22,8%	20,8%	-5,1%
Educație sexuală	20,1%	31,6%	29,5%	30,8%	-9,2%
Traficul de copii	17,2%	39,2%	20,2%	30,9%	-8,1%
Abuz sexual asupra copilului	20,5%	39,5%	19,8%	29,1%	-1,4%
Munca forțată în rândul copiilor	22,6%	45,8%	21,4%	17,7%	-1,6%
Folosirea copiilor pentru producerea materialelor pornografice	18,4%	40,0%	14,5%	31,7%	-3,3%

* Se citește: Nivelul de informare privind protecția mediului a crescut cu 7,6 procente, comparativ cu 2006.

Deși se remarcă un nivel scăzut de informare a copiilor cu privire la anumite tipuri de abuz, interesul declarat al acestora de a primi astfel de informații este, totuși, redus. Astfel, exploatarea prin muncă, abuzul fizic sau sexual, folosirea copiilor pentru producerea materialelor pornografice nu sunt considerate subiecte de interes de mai mult de jumătate dintre respondenți. Faptul poate fi explicat prin conștientizarea scăzută a riscului (“nu mi se poate întâmpla mie”).

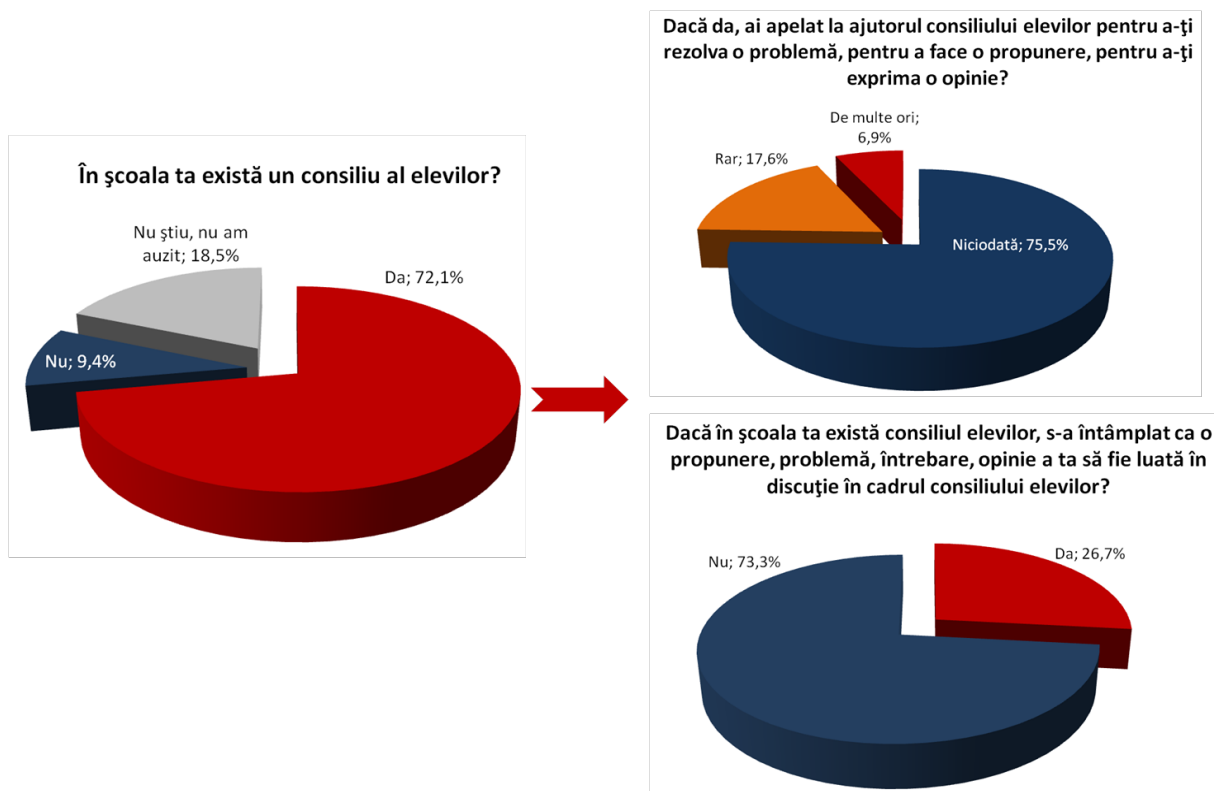
În ce măsură ai dori să afli mai multe la școală despre următoarele subiecte?

5. Reprezentarea elevilor

Deși fiecare școală trebuie să aibă un consiliu al elevilor, aproximativ 19% dintre respondenți nu știu de existența acestuia, iar 9% afirmă că, în școala lor, acesta nu există. Mai mult, dintre cei care știu de existența consiliului elevilor, 76% nu au apelat niciodată la acesta pentru a-și rezolva o problemă sau a face o propunere, iar dintre cei care au apelat (doar 7%), majoritatea spun că problema lor nu a fost luată în discuție (73%).

În ceea ce privește profilul celor care au auzit de consiliul elevilor, acesta este cunoscut, mai degrabă, de persoanele de gen feminin, cu rezultate bune la învățătură, din mediul urban și care urmează cursuri liceale.

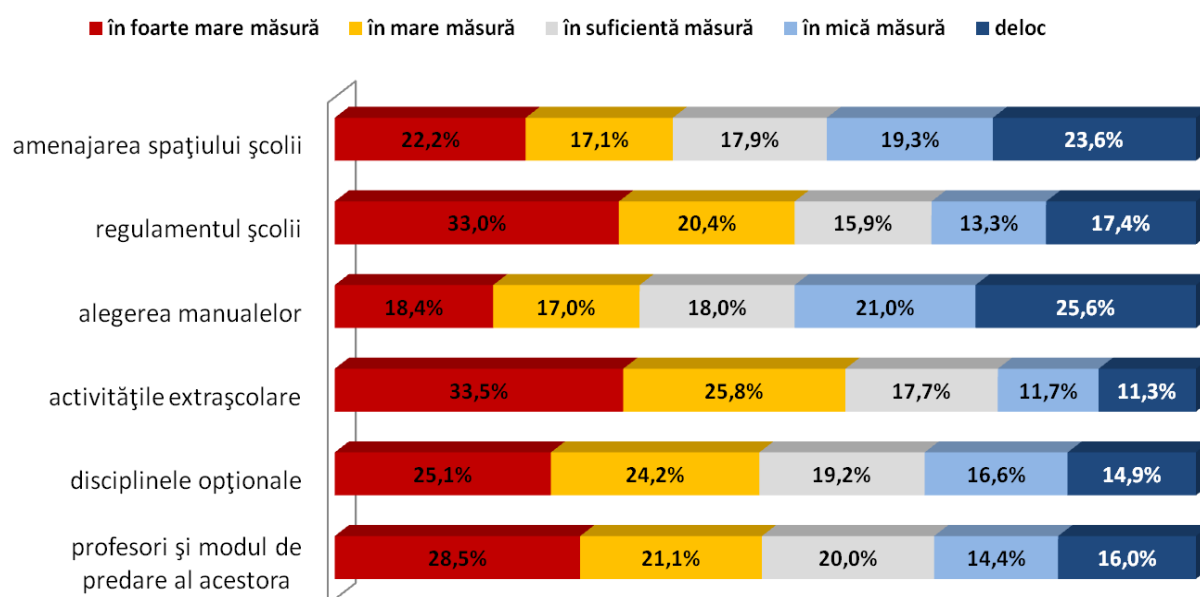
Comparativ cu situația din 2006, notorietatea consiliului elevilor a crescut cu aproximativ 7 procente. Cu toate acestea, ponderea elevilor care afirmă că nu au apelat la principala structură de reprezentare a lor rămâne constantă, în jurul valorii de 70%.

6. Consultarea elevilor în cadrul școlii și familiei

39% dintre copii afirmă că sunt încurajați, în timpul orelor de curs, să își exprime propriile gânduri, sentimente sau opinii (procent apropiat de cel obținut în 2006), iar 72% că pot face același lucru în familie.

Întrebați în ce măsură sunt încurajați să își exprime liber opiniile în cadrul orelor de dirigenție, aproape 60% dintre elevi spun că sunt consultați în ceea ce privește activitățile extrașcolare, 54% privind regulamentul școlii, 50% privind modul de predare al profesorilor și 49% privind disciplinele opționale. Procente mai mici se întâlnesc în cazul consultării elevilor privind amenajarea școlii (39%) și alegerii manualelor opționale (35%).

În orele de dirigenție, în ce măsură ai ocazia să îți exprimi liber părerea despre...?

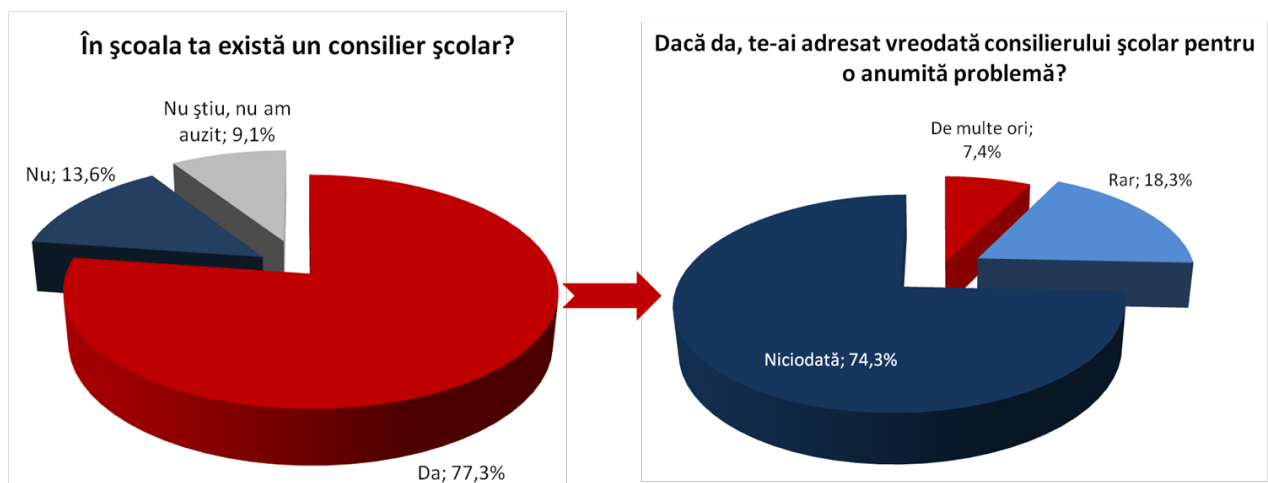
7. Accesarea serviciilor de consiliere școlară

77% dintre elevi afirmă că, în școala în care învață, există sistem de consiliere școlară, procent în creștere cu aproximativ 25% comparativ cu 2006. Totuși, majoritatea copiilor (74%) afirmă că nu s-au adresat niciodată consilierului școlar, un procent similar cu cel înregistrat în studiul omonim din 2006.

Astfel, deși notorietatea consilierului școlar a crescut față de 2006, ponderea celor care apelează la serviciile acestuia pentru a-și rezolva o problemă este însă scăzută, menținându-se la un nivel similar cu cea observată atunci.

Aceste rezultate indică necesitatea de a studia, eventual prin intermediul unor demersuri de cercetare calitativă, motivele accesării scăzute a serviciilor de consiliere școlară. Totodată, nu trebuie omis faptul că raportul dintre numărul de consilieri școlari și cel de elevi a rămas neadecvat (un consilier școlar la 800-2000 de elevi), fapt ce afectează disponibilitatea efectivă a serviciilor oferite de aceștia.

Dintre toate variabilele socio-demografice testate (gen, școală, mediu, naționalitate, ciclul de studii), există diferențe semnificative statistic în privința mediului - diferențele observate nu sunt întâmplătoare (probabilitate de 99%). Altfel spus, instituția consilierului școlar este mai cunoscută în mediul urban.

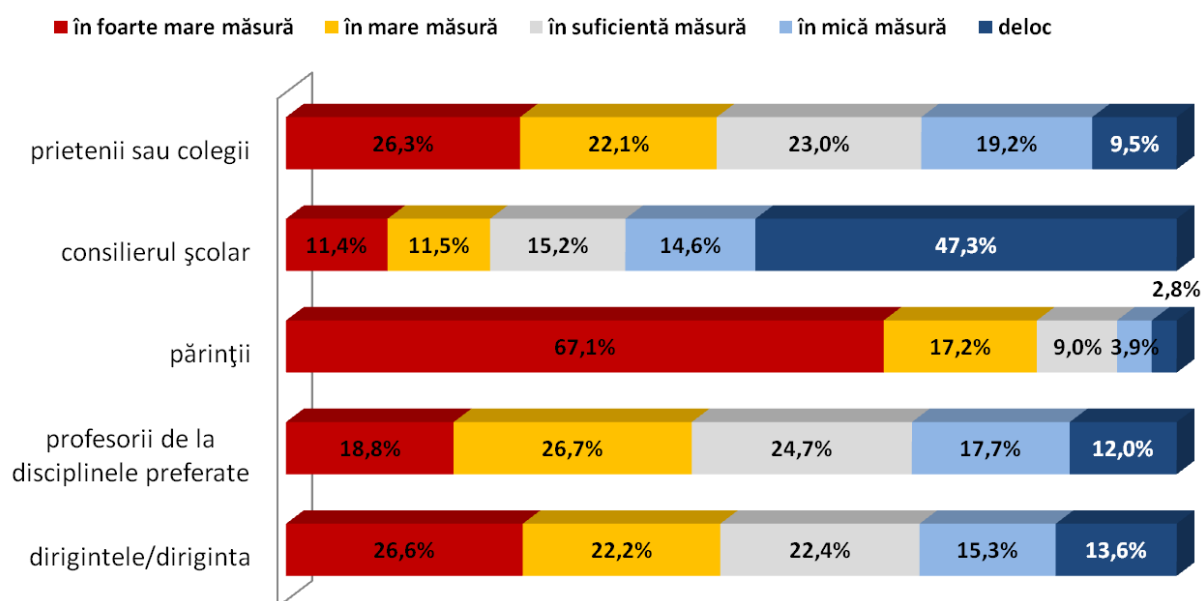

8. Opinii cu privire la dezvoltarea personală

În ceea ce privește descoperirea propriilor aptitudini, înclinații și capacități, 84% dintre elevi spun că sunt ajutați (în mare și foarte mare măsură) de părinți, 49% de diriginți, 48% de prieteni sau colegi, 46% de profesorii de la disciplinele preferate și 23% de consilierul școlar.

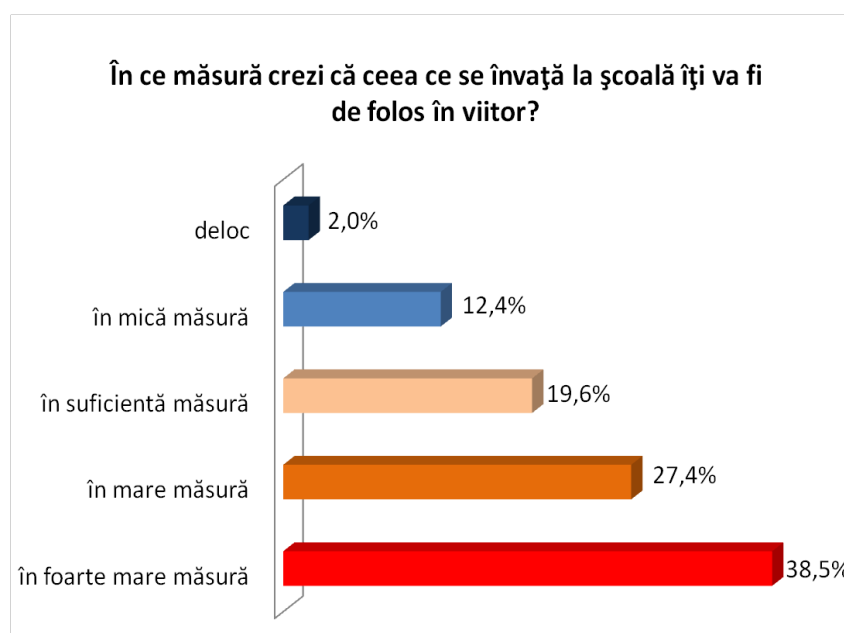
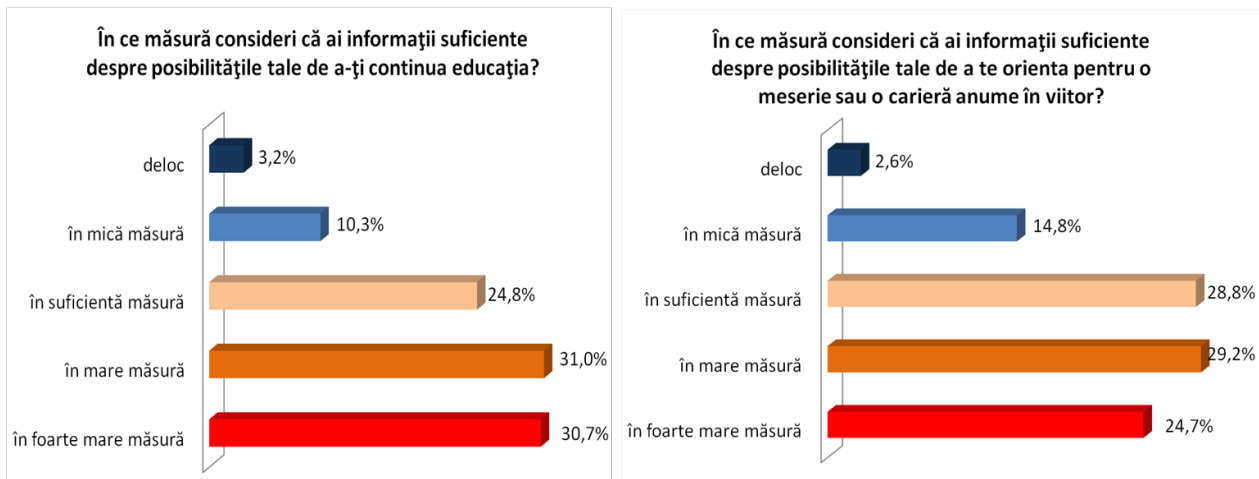
Procentele nu diferă cu mult față de cele din 2006, cu excepția celor privind consilierul școlar. Astfel, elevii alocă acestui specialist un rol mai accentuat în orientarea lor (înregistrându-se o creștere cu 9 procente a elevilor care spun că sunt ajutați în mare și foarte mare măsură de consilierul școlar să-și descopere potențialul).

În ce măsură următoarele persoane te ajută să-ți descoperi propriile înclinații, aptitudini și capacități?

Aproape 62% dintre elevi consideră că au informații suficiente despre posibilitățile de a își continua educația. Totodată, 54% dintre elevi afirmă că au informații suficiente despre posibilitățile de a se orienta spre o meserie sau o carieră anume în viitor.

Constatăm o creștere cu aproximativ 12% a elevilor care declară că sunt adecvat informați, atât referitor la posibilitățile de continuare a educației, cât și la cele de orientare către o anumită meserie sau carieră.

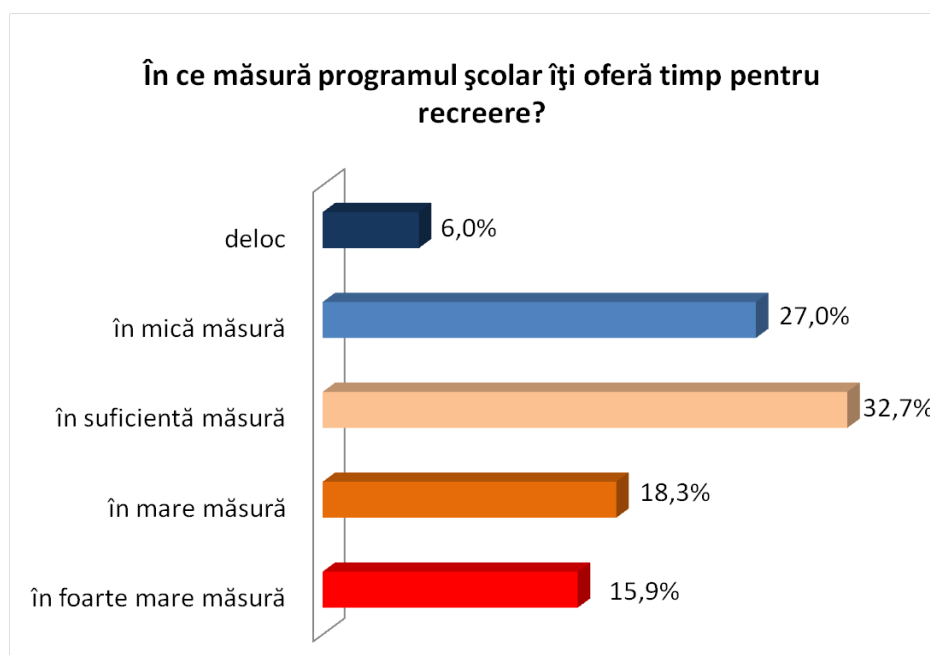

66% dintre elevi consideră că ceea ce învață la școală le va folosi în mare și foarte mare măsură în viitor, 20% în suficientă măsură și 14% puțin sau deloc.

Totodată, aproximativ 62% dintre elevi afirmă că școala îi ajută să își dezvolte interesele pentru domeniile care îi pasionează, însă numai 34% afirmă că au posibilitatea de a urma, în cadrul școlii, opțiunile potrivite cu interesele lor.

Comparativ cu 2006, observăm că ponderea elevilor care consideră că ceea ce învață la școală le va folosi în mare și foarte mare măsură în viitor este similară, la fel a celor care afirmă că școala îi ajută să își dezvolte interesele pentru domeniile care îi pasionează. A scăzut însă, cu aproximativ 15%, ponderea elevilor care spun că au posibilitatea de a urma opțiunile potrivite cu interesele lor.

Programul școlar este considerat foarte încărcat de 33% dintre elevi, care apreciază că nu mai au timp pentru recreere.

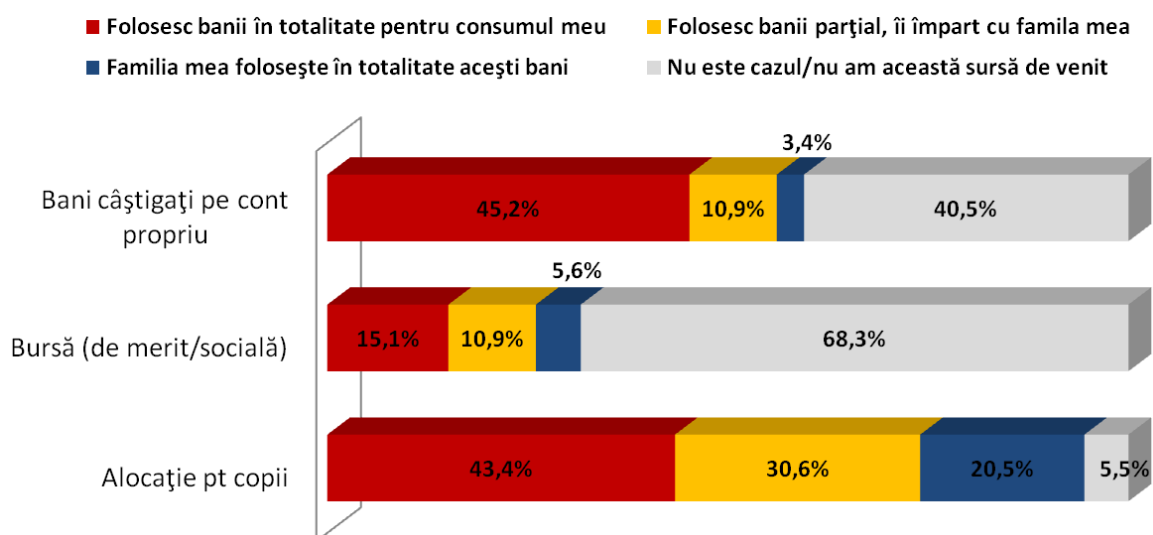
9. Bugetul personal și cheltuirea acestuia

Aproape jumătate (45%) dintre elevi menționează că folosesc în totalitate banii din alocație în interesul propriu, 31% că îi împart cu familia, iar 20% că îi cedează în totalitate familiei.

Comparativ cu 2006, se remarcă o scădere cu aproape 10 procente a folosirii exclusive a banilor în interes propriu, în detrimentul împărțirii parțiale a acestora sau cedării alocației către părinți.

Dintre toate variabilele sociodemografice testate (gen, școală, mediu, naționalitate, ciclul de studii), există diferențe semnificative statistic în privința mediului – altfel spus, **copiii din mediul rural împart sau cedează alocația părinților într-o măsură semnificativ mai mare, comparativ cu cei din urban.**

Orice copil/tânăr are surse de venit/bani proprii (alocație, bursă sau bani câștigați pe cont propriu). Te rugăm să ne spui în ce măsură folosești aceste surse de venit pentru propriul tău consum:

Concluzii și recomandări

Principalele concluzii ale cercetării

- **A scăzut, în rândul elevilor, nivelul de cunoaștere cu privire la drepturile copilului**, față de situația din anul 2006. Astfel, dacă în 2006, aproximativ 86% dintre elevi menționaseră trei drepturi ale copiilor, în 2013 procentul a fost de 72%. În ceea ce privește proporția celor care nu au numit niciun drept, constatăm o creștere îngrijorătoare, de la aproape 7% în 2006, la 16% în 2013.
- **A crescut, comparativ cu 2006, nivelul resimțit de respectare a drepturilor copilului** în cazul tuturor categoriilor de drepturi testate (conform percepției respondenților): *de a fi tratați în mod egal, de a se exprima liber, de a forma organizații, de a nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școala, de a locui alături de părinții lor, la informare, de a avea acces la educație, la timp liber, de a nu fi victime ale abuzului sexual, fizic și traficului de persoane.*
- **A crescut semnificativ nivelul declarat de intoleranță a copiilor**, comparativ cu 2006, față de copiii romi, copiii cu dizabilități fizice, cei cu dizabilități mintale ușoare, cei seropozitivi, precum și față de copiii din instituțiile de plasament.
- Se remarcă o **asociere puternică între opiniile copiilor cu privire la colegii cu nevoi speciale și modul în care descriu atitudinea părinților**. Altfel spus, discriminarea este un comportament învățat în familie.
- **Remarcăm o segmentare pe gen și mediu de rezidență a participării copiilor la activitățile casnice**. Principalele activități la care copiii menționează că participă sunt curățenia și spălatul vaselor, în mediul urban, și îngrijirea animalelor din gospodărie, spălatul vaselor, curățenie în casă, îngrijirea fraților mai mici, lucrul la câmp sau vânzarea diferitelor produse la piață, în mediul rural. Comparativ cu anul 2006, participarea copiilor la treburile casnice nu a cunoscut modificări semnificative.
- **Nivelul de informare cu privire la abuz și la modul de reacție în caz de abuz este foarte scăzut**, situație asemănătoare cu cea din 2006. Cercetarea actuală arată că între 31% și 47% dintre elevi au spus că nu ar ști cui să ceară ajutorul,

dacă s-ar confrunța cu diferite forme de abuz și exploatare, iar dintre cei care au spus că știu ce să facă, aproximativ 15% nu au putut să menționeze / nu au menționat nicio instituție sau persoană la care pot apela. Cel mai scăzut nivel de informare se înregistrează cu privire la modalitățile de răspuns în cazul în care copiii ar fi folosiți pentru producerea unor materiale pornografice, aproape jumătate dintre elevi răspunzând că nu știu cui să se ceară ajutorul într-o astfel de situație.

- I. Nivelurile scăzute de cunoștințe cu privire la instituțiile / persoanele cărora ar trebui să se adreseze în caz de abuz sunt corelate cu niveluri scăzute de informare în școală.
- II. Deși se remarcă un nivel scăzut de informare a copiilor cu privire la anumite tipuri de abuz, interesul declarat al acestora de a primi astfel de informații este, totuși, redus. Faptul poate fi explicat prin conștientizarea scăzută a riscului (“nu mi se poate întâmpla mie”).

- **Notorietatea consiliului elevilor a crescut cu aproximativ 7 procente, de la 65% în 2006 la 72% în 2013.** Totuși, ponderea celor care afirmă că nu au apelat la această structură rămâne constantă, în jurul valorii de 70%.
- **A crescut notorietatea consilierului școlar.** 77% dintre elevi afirmă că în școala în care învață există sistem de consiliere școlară, procent în creștere cu aproximativ 25% comparativ cu 2006. Totuși, majoritatea copiilor (74%) afirmă că nu s-au adresat niciodată consilierului școlar pentru rezolvarea unei probleme, un procent similar cu cel înregistrat în 2006. A crescut însă, cu aproximativ 9%, ponderea celor care apreciază rolul consilierului școlar în orientarea elevilor.
- **A scăzut ponderea copiilor care afirmă că folosesc alocația în interes propriu.** Aproape jumătate (45%) dintre elevi menționează că folosesc în totalitate banii din alocație în interesul propriu, 31% că îi împart cu familia, iar 20% că îi cedează în totalitate familiei. Comparativ cu 2006, se remarcă o scădere cu aproape 10 procente a folosirii exclusive a banilor în interes propriu, în favoarea împărțirii parțiale a acestora sau a cedării alocației către părinți.

Recomandări:

- ! Trebuie intensificate demersurile de **creștere a nivelului de informare a copiilor cu privire la drepturile lor**. Recomandăm ca aceste demersuri să fie însoțite de activități care să vizeze **dezvoltarea abilităților copiilor de a acționa sau, după caz, cere sprijin în situațiile în care drepturile le sunt ignorate sau încălcate**. De asemenea, este important ca acțiunile să urmărească și **creșterea solidarității în rândul copiilor**, având în vedere nivelurile îngrijorătoare de intoleranță relevate de prezenta cercetare, dar și interesul relativ scăzut al elevilor cu privire la unele situații de risc (explicabil și prin conștientizarea redusă a riscului – “nu mi se poate întâmpla mie”).
- ! **Creșterea toleranței elevilor cu privire la copiii aflați în situații de vulnerabilitate** trebuie să se regăsească printre prioritățile autorităților din domeniul educației și drepturilor copilului, precum și ale societății civile.
- ! Campaniile și acțiunile care vizează **creșterea toleranței trebuie să includă componente adresate părinților**.
- ! Este important ca **educația pentru sănătate (inclusiv tematica HIV/SIDA) să fie obligatoriu abordată în toate ciclurile de învățământ preuniversitar**.
- ! Școlile și cadrele didactice care lucrează cu copii cu nevoi educaționale speciale trebuie să primească **resursele umane și materiale necesare pentru o integrare reală** a acestor copii.
- ! Recomandăm **sprijinirea funcționării eficiente a consiliilor elevilor**, astfel încât aceste structuri să fie cu adevărat reprezentative pentru elevi și să fie activ implicate în luarea deciziilor de la nivelul școlii.
- ! **Este necesar ca accesibilitatea consilierului școlar să crească**, mai ales în contextul creșterii notorietății acestui profesionist, în rândul copiilor. În acest sens, considerăm deosebit de importante atât creșterea numărului consilierilor școlari (care să conducă la **un număr adecvat de elevi ce revin unui consilier școlar**), cât și **informarea elevilor cu privire la sprijinul pe care îl pot primi** de la consilierul școlar, în rezolvarea problemelor cu care se confruntă. Totodată, în condițiile în care, în prezent, consilierii școlari au și obligația de catedră, este necesar să se analizeze dacă este oportun ca acești profesioniști să aibă un rol dublu în relația cu elevii: atât de consilier (persoană neutră, de sprijin), cât și de cadru didactic (care, printre altele, evaluează și pune note).

Anexa 1 – Chestionar

Bună ziua! Organizația Salvați Copiii realizează o cercetare și dorește să afle părerile voastre cu privire la drepturile pe care le au copiii și tinerii din România. Pentru aceasta, te rugăm să ne răspunzi sincer la următoarele întrebări referitoare la experiența ta personală din școală sau din afara acesteia. Trebuie să știi încă de la început că nu există răspunsuri corecte sau răspunsuri greșite, ci doar răspunsuri care se potrivesc situației tale, așa cum crezi tu sau cum ți s-a întâmplat în realitate. Opinia ta va fi completată cu opinii ale altor copii/tineri și, astfel, vom putea afla care este opinia generală a copiilor și tinerilor din țara noastră.

Pentru a completa chestionarul, citește cu atenție variantele de răspuns și încercuiește varianta care se potrivește cel mai mult cu părerea ta. Pentru fiecare dintre întrebări alege/**încercuiește un singur răspuns**. Atunci când întrebările apar sub forma de tabel, citește cu atenție fiecare rând/linie a tabelului și încercuiește un răspuns pentru fiecare dintre aceste rânduri. Unele întrebări nu au un răspuns scris, de aceea trebuie să scrii tu răspunsul.

Pe acest chestionar nu va fi scris numele tău. Te asigurăm că răspunsurile pe care le vei da nu vor fi comunicate colegilor, profesorilor, diriginților sau directorilor școlii. Ele sunt importante doar pentru echipa de specialiști care realizează raportul privind respectarea drepturilor copilului. Răspunsurile tale vor contribui la identificarea de măsuri care să ajute la rezolvarea unor probleme din școala ta și din toate școlile din România. De aceea îți mulțumim pentru seriozitate și onestitate.

I. În orice țară, așa cum adulții au drepturile lor, copiii, la rândul lor, ar trebui să aibă propriile lor drepturi. Care sunt, după părerea ta, cele mai importante drepturi pe care ar trebui să le aibă un copil? Dă-ne trei exemple de astfel de drepturi:

Exemplul 1.....
 Exemplul 2.....
 Exemplul 3.....

II. Ce părere ai avea dacă colegul tău de bancă ar fi ...?

	Aș fi de acord	Mi-ar fi indiferent	Aș fi împotriva
a) un copil rom	1	2	3
b) un copil cu handicap fizic	1	2	3
c) un copil cu un handicap mental ușor	1	2	3
d) un copil care suferă de HIV/SIDA	1	2	3
e) un copil de la o casă de copii	1	2	3

III. Ce părere ai avea dacă s-ar întâmpla ca printre colegii de clasă să fie:

	Aș fi de acord	Mi-ar fi indiferent	Aș fi împotriva
a) un copil rom	1	2	3
b) un copil cu handicap fizic	1	2	3
c) un copil cu un handicap mental ușor	1	2	3
d) un copil care suferă de HIV/SIDA	1	2	3
e) un copil de la o casă de copii	1	2	3

IV. Părinții tăi ce părere ar avea dacă tu ai avea coleg de bancă ...?

	Ar fi de acord	Le-ar fi indiferent	Ar fi împotriva
a) un copil rom	1	2	3
b) un copil cu handicap fizic	1	2	3
c) un copil cu un handicap mental ușor	1	2	3
d) un copil care suferă de HIV/SIDA	1	2	3
e) un copil de la o casă de copii	1	2	3

V. În general, cum se poartă colegii din clasa voastră cu copiii care fac parte din următoarele categorii?

	Se poartă la fel ca și cu restul colegilor	Se poartă mai rău decât cu restul colegilor	Se poartă mai bine decât cu restul colegilor	Nu este cazul/ în clasa noastră nu sunt copii care aparțin acestei categorii	Nu știu
a) copii romi	1	2	3	98	99
b) copii cu handicap fizic	1	2	3	98	99
c) copii cu handicap mental ușor	1	2	3	98	99
d) copii care suferă de HIV/SIDA	1	2	3	98	99
e) un copil de la o casă de copii	1	2	3	98	99

VI. În general, cum se poartă profesorii de la clasa voastră cu copiii care fac parte din următoarele categorii?

	Se poartă la fel ca și cu restul colegilor	Se poartă mai rău decât cu restul colegilor	Se poartă mai bine decât cu restul colegilor	Nu este cazul/ în clasa noastră nu sunt copii care aparțin acestei categorii	Nu știu
a) copiii romi	1	2	3	98	99
b) copiii cu handicap fizic	1	2	3	98	99
c) copiii cu handicap mental ușor	1	2	3	98	99
d) copiii care suferă de HIV/SIDA	1	2	3	98	99
e) un copil de la o casă de copii	1	2	3	98	99

VII. Uneori se întâmplă ca părinții să ceară ajutor de la copiii lor pentru diverse activități în casă sau în afara casei. Ție cât de des ți se întâmplă să ...?

	Zilnic, mai mult de două ore	Zilnic, mai puțin de două ore	De câteva ori pe săptămână	De câteva ori pe lună	Foarte rar	Niciodată
a) Speli vasele	1	2	3	4	5	6
b) Faci curat în casă	1	2	3	4	5	6
c) Gătești	1	2	3	4	5	6

d) Ai grijă de frații mai mici	1	2	3	4	5	6
e) Îngrijești animalele din gospodărie	1	2	3	4	5	6
f) Muncești la câmp cu părinții (săpat, semănat, cules etc)	1	2	3	4	5	6
g) Vinzi diverse produse în piață, pe stradă etc.	1	2	3	4	5	6
h) Alte activități. Care?.....	1	2	3	4	5	6

VIII. Dacă tu sau unul dintre colegii/prietenii tăi v-ați afla într-una dintre situațiile de mai jos, ai ști cui să ceri ajutorul?

	Da	Nu	VIII. 1 În cazul în care știi, la cine ai merge pentru a cere ajutor?
a) Tu sau cineva dintre colegii/prietenii tăi ați fi solicitați/obligați să munciți împotriva voinței voastre	1	2	
b) Tu sau cineva dintre colegii/prietenii tăi ați fi loviți, bătuți (abuzati fizic)	1	2	
c) Tu sau cineva dintre colegii/prietenii tăi ați fi victime ale unui abuz sexual	1	2	
d) Tu sau cineva dintre colegii/prietenii tăi ați fi folosiți pentru producerea unor materiale (fotografii, filme) pornografice	1	2	

IX. S-a întâmplat vreodată să discutați la școală despre următoarele subiecte?

	Da	Nu	XI. Dacă da, cu cine?			
			Colegi	Profesorul diriginte	Alți profesori	Persoane din afara școlii care au ținut ore educative
a) Munca forțată în rândul copiilor (exploatarea muncii copiilor)	1	2	3	4	5	6
b) Abuz fizic asupra copilului	1	2	3	4	5	6
c) Abuz sexual asupra copilului	1	2	3	4	5	6
d) Folosirea copiilor pentru producerea materialelor pornografice	1	2	3	4	5	6
e) Traficul de copii	1	2	3	4	5	6
f) Educație sexuală	1	2	3	4	5	6

g) Prevenirea consumului de droguri	1	2	3	4	5	6
h) Protecția mediului	1	2	3	4	5	6
i) Menținerea sănătății mentale (psihice)	1	2	3	4	5	6

X. În ce măsură ai dori să afli mai multe la școală despre următoarele subiecte?

	În foarte mare măsură	În mare măsură	În mică măsură	Deloc
a) Exploatarea muncii copilului	1	2	3	4
b) Abuz fizic asupra copilului	1	2	3	4
c) Abuz sexual asupra copilului	1	2	3	4
d) Folosirea copiilor pentru producerea de materiale pornografice	1	2	3	4
e) Traficul de copii	1	2	3	4
f) Educație sexuală	1	2	3	4
g) Prevenirea consumului de droguri	1	2	3	4
h) Protecția mediului	1	2	3	4
i) Menținerea sănătății mentale (psihice)	1	2	3	4

XI. În școala ta există un consiliu al elevilor?

1. Da
2. Nu
3. Nu știu, nu am auzit

(La următoarele două întrebări răspunzi doar în cazul în care în școala ta există un consiliu al elevilor. Dacă acest consiliu nu există sau nu ai auzit de existența lui, treci direct la întrebarea XVI.)

XII. Dacă da, ai apelat la ajutorul consiliului elevilor pentru a-ți rezolva o problemă, pentru a face o propunere, pentru a-ți exprima o opinie?

1. Niciodată
2. Rar
3. De multe ori

XIII. Dacă în școala ta există consiliul elevilor, s-a întâmplat ca o propunere, problemă, întrebare, opinie a ta să fie luată în discuție în cadrul consiliului elevilor?

1. Da
2. Nu

XIV. În ce măsură crezi că elevii din școala ta ar putea influența o decizie a conducerii școlii prin intermediul consiliului elevilor?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XV. Care dintre următoarele organizații ale elevilor funcționează în localitatea ta?

a) Parlamentul Tinerilor	1. DA	2. NU	3. Nu știu, nu am auzit
b) Consiliul Local al Tinerilor	1. DA	2. NU	3. Nu știu, nu am auzit
c) Guvernul Elevilor	1. DA	2. NU	3. Nu știu, nu am auzit
d) Avocatul Elevilor	1. DA	2. NU	3. Nu știu, nu am auzit
e) Altă organizație. Care?.....	1. DA	2. NU	3. Nu știu, nu am auzit

XVI. În orele de dirigiență, în ce măsură ai ocazia să îți exprimi liber părerea despre...

	În foarte mare măsură	În mare măsură	În suficientă măsură	În mică măsură	Deloc
a) Profesori și modul de predare al acestora	1	2	3	4	5
b) Disciplinele opționale	1	2	3	4	5
c) Activitățile extrașcolare	1	2	3	4	5
d) Alegerea manualelor	1	2	3	4	5
e) Regulamentul școlii	1	2	3	4	5
f) Amenajarea spațiului școlii	1	2	3	4	5

XVII. În ce măsură, în timpul orelor, profesorii tăi te încurajează să îți exprimi propriile gânduri, sentimente, opinii în legătură cu anumite teme?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XVIII. În ce măsură părinții sau cei în grija cărora te afli te încurajează să îți exprimi propriile gânduri, sentimente, opinii în legătură cu anumite teme?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XIX. În școala ta există un consilier școlar?

1. Da
2. Nu
3. Nu știu, nu am auzit

(La următoarea întrebare răspunzi doar în cazul în care în școala ta există un consilier școlar. Dacă nu există sau nu ai auzit să existe, **trece direct** la întrebarea **XXIII**.)

XX. Dacă da, te-ai adresat vreodată consilierului școlar pentru o anumită problemă?

1. De multe ori
2. Rar
3. Niciodată

XXI. În ce măsură următoarele persoane te ajută să-ți descoperi propriile înclinații, aptitudini și capacități?

	În foarte mare măsură	În mare măsură	În suficientă măsură	În mică măsură	Deloc
a) dirigintele/diriginta	1	2	3	4	5
b) profesorii de la disciplinele preferate	1	2	3	4	5
c) părinții	1	2	3	4	5
d) consilierul școlar	1	2	3	4	5
e) prietenii sau colegii	1	2	3	4	5

XXII. În ce măsură consideri că ai informații suficiente despre posibilitățile tale de a-ți continua educația (informații despre licee și/sau facultăți)?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XXIII. În ce măsură consideri că ai informații suficiente despre posibilitățile tale de a te orienta pentru o meserie sau o carieră anume în viitor (informații despre cerințele diferitelor profesii, calități necesare, educația necesară pentru a ocupa un loc de muncă etc.)?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XXIV. În ceea ce privește regulamentul după care funcționează școala ta, în ce mod ai fost tu implicat în adoptarea acestui regulament?

1. am fost consultat/ă cu privire la regulamentul școlar și am avut posibilitatea să-l pot modifica
2. am fost informat/ă cu privire la regulamentul școlar, dar nu am avut posibilitatea să-l pot modifica
3. nu am fost informat/ă despre existența unui astfel de regulament

XXV. În ce măsură crezi că ceea ce se învață la școală îți va fi de folos în viitor?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XXVI. În ce măsură crezi că școala te ajută să îți dezvolți interesele pentru anumite domenii care te pasionează?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XXVII. În ce măsură programul școlar îți oferă timp pentru recreere?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XXVIII. În ce măsură școala la care înveți îți oferă posibilitatea de a urma o disciplină opțională care se potrivește cu interesele tale?

1. în foarte mare măsură	2. în mare măsură	3. în suficientă măsură	4. în mică măsură	5. deloc
--------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	----------

XXIX. Te rugăm să ne spui cum îți petreci tu timpul într-o zi obișnuită a săptămânii. În coloana din dreapta, completează numărul de ore și minute corespunzător fiecărei activități. Dacă o activitate îți ia o ora și 10 minute pe zi, trece 1 ora și 10 min, dacă îți ia doar 10 minute pe zi, trece cifra 10 la rubrica minute.

Într-o zi obișnuită	Numar de ore și minute
1. Câte ore de școală ai?	___ ore și ___ min
2. Cât timp petreci citind cărți / literatură?	___ ore și ___ min
3. Cât timp faci lecții/înveți?	___ ore și ___ min
4. Cât timp muncești (acasă sau la serviciu)?	___ ore și ___ min
5. Cât timp îți petreci în familie sau cu cei împreună cu care locuiești?	___ ore și ___ min
6. Cât timp activezi voluntar într-o organizație?	___ ore și ___ min
7. Cât timp citești ziare/reviste?	___ ore și ___ min
8. Cât timp te uiți la televizor?	___ ore și ___ min
9. Cât timp faci sport (în afara orelor de sport la școală)?	___ ore și ___ min
10. Cât timp aloci unor activități extrașcolare care necesită un program regulat (clubul elevilor, cercuri, cenacluri literare etc.)?	___ ore și ___ min
11. Cât timp îți petreci cu prietenii?	___ ore și ___ min
12. Cât timp petreci jucând jocuri pe computer?	___ ore și ___ min
13. Cât timp petreci stând pe internet?	___ ore și ___ min

XXX. Orice copil/tânăr are surse de venit/bani proprii (alocație, bursă sau bani câștigați pe cont propriu). Te rugăm să ne spui în ce măsură folosești aceste surse de venit pentru propriul tău consum:

	Folosesc banii în totalitate pentru consumul meu	Folosesc banii parțial, îi împart cu familia mea	Familia mea folosește în totalitate acești bani	Nu este cazul/nu am această sursă de venit
a) Alocatie pt copii	1	2	3	98
b) Bursă (de merit/socială)	1	2	3	98
c) Bani câștigați pe cont propriu	1	2	3	98

XXXI. Cum apreciezi rezultatele tale școlare?

1. Foarte bune 2. Bune 3. Nici bune nici proaste 4. Proaste 5. Foarte proaste

XXXII. În ce măsură următoarele categorii de drepturi ale copiilor sunt respectate în momentul de față la tine în localitate?

	În foarte mare măsură	În mare măsură	În mică măsură	Deloc
Dreptul tuturor copiilor de a fi tratați în mod egal	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a se exprima liber, de a avea o opinie	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a-și forma organizația care să le reprezinte interesele	1	2	3	4
Dreptul copiilor de nu fi obligați să muncească în activități care nu au legătură cu școala	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a nu fi victime ale abuzului sexual	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a nu fi victime ale traficului de copii	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a nu fi victime ale violenței, abuzului fizic	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a locui alături de părinții lor	1	2	3	4
Dreptul copiilor la informare	1	2	3	4
Dreptul copiilor de a avea acces la educație	1	2	3	4
Dreptul copiilor la timp liber și recreere	1	2	3	4

În continuare, te rugăm să ne spui câteva lucruri despre părinții tăi:

F1. Părinții tăi sunt în viață?

1. Tatăl	1. Da	2. Nu
2. Mama	1. Da	2. Nu

F2. Părinții tăi sunt divorțați?

1. Da	2. Nu
-------	-------

La următoarele întrebări te rugăm să te referi numai la părinții (părintele) care sunt (este) în viață, chiar dacă aceștia sunt divorțați.

F3. Care este nivelul de educație al părinților?

1. Tata	2. Mama
1. 8 clase sau mai puțin	1. 8 clase sau mai puțin
2. școală profesională	2. școală profesională
3. liceu	3. liceu
4. învățământ postliceal	4. învățământ postliceal
5. învățământ superior	5. învățământ superior

F4. Care este situația actuală a părinților tăi?

1. Tata	2. Mama
1. este angajat/ lucrează cu carte de muncă	1. este angajată/ lucrează cu carte de muncă
2. lucrează fără carte de muncă	2. lucrează fără carte de muncă
3. șomer (primește ajutor de șomaj)	3. șomer (primește ajutor de șomaj)
4. pensionat medical/limită de vârstă	4. pensionată medical/limită de vârstă
5. lucrează temporar în străinătate	5. lucrează temporar în străinătate
6. se ocupă de gospodărie	6. se ocupă de gospodărie
7. fără ocupație	7. fără ocupație

F5. În grija cui te afli în prezent?

1. a ambilor părinți
2. a mamei
3. a tatălui
4. a părinților adoptivi
5. a bunicii
6. a altei rude
7. a unei instituții de ocrotire / centru de plasament
8. mă întrețin singur

F6. Câți frați și surori sunteți în familie (împreună cu tine)?

1. sunt singur la părinți
2. suntem doi copii în familie
3. suntem trei copii în familie
4. suntem mai mult de trei copii în familie

F7. Din punctul de vedere al banilor pe care îi aveți, familia ta în ce categorie se încadrează?

1. Banii nu ajung nici pentru strictul necesar.
2. Banii abia ajung de pe o zi pe alta.
3. Reușiți să vă descurcați destul de bine cu banii pe care îi aveți.
4. Banii pe care îi aveți vă permit să trăiți mult mai bine decât mulți alții.
5. Banii pe care îi aveți vă permit să aveți tot ce vă doriți.

Te rugăm să ne spui câteva date generale despre tine:

SD1. SEX: 1. masculin 2. feminin

SD2. Vârsta: _____

SD3. Naționalitatea: 1. Română 2. Roma 3. Maghiară 4. Alta. Care?

SD4. Școala pe care o urmezi în prezent:

1. Gimnaziu 2. Liceu 3. Școala de arte și meserii 5. Alta. Care?

SD5. Locuiești în mediul: 1. Rural 2. Urban

SD6. Județul în care locuiești..... **SD7. Localitatea**.....

Îți multumim!

Salvați Copiii România promovează de 24 de ani drepturile copilului, în acord cu principiile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului.

Este membră a Save the Children International, cea mai mare organizație independentă din lume de promovare a drepturilor copiilor, ce cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări.

Salvați Copiii România este implicată în diferite proiecte de educație, protecție socială și advocacy pentru copii din comunități dezavantajate, copii victime ale violenței, copii victime ale exploatării prin muncă, copii străzii, copii refugiați, copii în conflict cu legea, copii privați de protecția parentală, copii cu dizabilități etc., lucrând cu copii și familiile acestora pentru îmbunătățirea vieții lor de zi cu zi și crearea unor planuri de viitor.

Salvați Copiii este asociație de utilitate publică ce își utilizează experiența globală pentru a obține din partea organismelor guvernamentale decizii și inițiative de pe urma cărora să beneficieze toți copiii.

Intr. Ștefan Furtună 3, Sector 1, 010899, București, România
Tel.: +4021 316 61 76, Fax: +4021 312 44 86, Mobil: +40744 36 09 15
rosc@salvaticopiii.ro, www.salvaticopiii.ro
www.savethechildren.net, info@savethechildren.org

Salvați Copiii
Save the Children Romania